

Johannes 13, Filippenzen 2

Broeders en zusters, jongens en meisjes,

Vandaag willen we stil staan bij misschien wel de bekendste armbandjes onder christelijke jongeren: 'WWJD'. What would Jesus do. De mensen die zo'n bandje dragen willen zichzelf steeds die vraag stellen: wat zou Jezus in deze situatie doen.

Die WWJD bandjes zijn populair geworden dankzij het boek 'In His Steps, In Zijn voetspoor' van Charles. M. Sheldon. Dit boekje gaat over een kerk in het jaar 1890 in Raymond. De dominee van deze kerk, Henry Maxwell deed de schokkende ontdekking dat zijn preken niet overeenstemden met het dagelijks leven van hem en zijn gemeenteleden. Deze dominee en een kleine groep uit zijn kerk besloten toen een jaar lang niets anders te doen dan wat Jezus in een bepaalde situatie zou doen. Vanaf die tijd vinden er zeer bijzondere gebeurtenissen plaats: Een jonge vrouw ziet af van een carrière bij het toneel en gaat zingen in een evangelisatietent. Iemand neemt een dronken, dakloze prostituee in huis. De eigenaar van een krant weigert goddeloze advertenties op te nemen. Allemaal het gevolg van die vraag 'What would Jesus do?'

Jezus' voorbeeld volgen, daar gaat het tekstgedeelte van vanmorgen ook over. Een bekend Bijbelgedeelte over de voetwassing. In vs. 15 zegt Jezus dat Hij een voorbeeld heeft gegeven. Wat Jezus gedaan heeft, moeten zijn discipelen ook doen. Wat bedoelt Jezus hier nu mee. Ik weet wel van kerken waar ze elkaar wel eens letterlijk de voeten wassen. Is dat wat Jezus voor ogen had? Zo ja, waarom doen wij dat dan niet? Of zo nee, wat wil Hij dan zeggen?

Laten we eerst maar eens het tekstgedeelte wat beter gaan bekijken. Het Joodse Paasfeest staat voor de deur. Jezus zou voor het laatst met zijn vrienden de Paasmaaltijd gaan eten. Tijdens die maaltijd zal Jezus het Avondmaal instellen. Vlak voor deze geschiedenis van de voetwassing lezen we in Johannes 12 dat Jezus door een grote menigte Jeruzalem was binnengebracht, zittend op een ezel. Hij werd toegeschreeuwd door een uitzinnige menigte: Hosanna! Gezegend hij die komt in de naam van de Heer, de koning van Israel.

Vlak na die intocht, lezen we in de andere evangeliën, heeft Jezus de tempel gereinigd. Hij heeft de handelaars met een zweep naar buiten gejaagd. Gods huis moet een huis van gebed zijn en geen beestenmarkt.

Je voelt wel aan dat er een enorme spanning leefde rondom Jezus. Met deze intocht had Hij zich als een vorst laten binnenhalen en met de tempelreiniging liet Hij zien dat Hij geestelijk orde op zaken kwam stellen. Dat moet de Messias wel zijn. De Messias waar het Joodse volk al zo lang op had gewacht. Zou er nu een tijd van herstel aanbreken? Werd de Messias Koning? Gaan de Romeinen verdreven worden? Ook bij de discipelen leefde die verwachting. Zij hadden onder elkaar al eens gediscussieerd wie de hoogste plaatsen zouden krijgen als Jezus koning zou worden. Zelfs nadat Jezus gestorven is en opgestaan komt die vraag weer boven: Heer gaat u binnenkort het koningschap over Israel herstellen?

Die gedachte leefde breed onder het volk. Wat een ontgoocheling moet het voor de discipelen geweest zijn toen Jezus gevangen genomen werd en uiteindelijk gekruisigd. Dat stond haaks op hun verwachting. Hoewel Jezus meerdere keren had aangekondigd dan Hij gevangen genomen zou worden en moest sterven is die boodschap nooit goed doorgedrongen bij zijn discipelen.

Dat is dus de context van het Schriftgedeelte van vandaag. Het is de avond voor het paasfeest. Op deze avond werd altijd de paasmaaltijd gehouden. Tijdens die maaltijd werden ongezuurde broden gegeten met bittere kruiden en het geslachte paaslam werd gegeten ter herinnering aan de uittocht uit Egypte. Ook zong men het zogenaamde Hallel, Psalm 113-118. Heel interessant trouwens om deze psalmen eens te lezen met in je achterhoofd de gedachte dat Jezus deze woorden zong vlak voordat Hij stierf.

- Banden van de dood omknelden mij, angsten van het dodenrijk grepen mij aan
- Ja, U hebt mijn leven ontrukkt aan de dood...Ik mag wandelen in het land van de levenden
- Met pijn ziet de HEER de dood van zijn getrouwen
- Met de HEER aan mijn zijde heb ik niets te vrezen, wat kunnen mensen mij doen?

- Alle volken hadden mij ingesloten, ze sloten mij van alle kanten in, ze sloten mij in als een zwerm bijen
- Ik zal niet sterven, maar leven en de daden van de HEER verhalen
- De steen die de bouwers afkeurden is een hoeksteen geworden.

Jezus ging deze maaltijd eten met zijn discipelen. Hoewel Judas in zijn hart al besloten had Jezus te gaan verraden was hij er nu nog bij. Johannes vermeldt nadrukkelijk dat Jezus al wist dat het moment van zijn kruisdood, opstanding en hemelvaart aanstaande was.

In die tijd liep men meestal op sandalen, zodat de voeten door stof en zand werden verontreinigd. Bij het betreden van een huis stonden er altijd watervaten klaar om de voeten te wassen. Denk maar aan de bruiloft in Kana waar Jezus deze watervaten liet vullen om vervolgens water in wijn te veranderen.(Joh.2) Toen Jezus eens bij de Farizeeër Simon te eten was uitgenodigd, verweet hij Simon dat hij geen water had gekregen voor Zijn voeten. (Lk. 7)

Het was dan ook zeer ongebruikelijk om met ongewassen voeten aan tafel te gaan, want men lag aan tafel, schuin op je arm steunend. Je keek elkaar dus tegen de voeten aan en dat was niet bepaald smakelijk als de voeten ongewassen waren.

Nu was dat wassen van de voeten een klusje voor de minste slaaf. In de bovenzaal waar Jezus met zijn discipelen was, was kennelijk geen slaaf aanwezig om de voeten te wassen van de aanwezigen. Niemand van de discipelen voelde er voor om dit slavenklusje op zich te nemen. Liever nog gingen ze met ongewassen voeten aan tafel, dan dat men zich zo ver vernederde. Toen stond Jezus op. De Meester, nog niet zo lang geleden was Hij als een Koning bejubeld, vernederde nu zichzelf door een slavenklus te gaan doen. Alle voeten werden gewassen, ook die van Judas. Petrus zag dat helemaal niet zitten. Hij kon de grootheid van de Messias niet rijmen met een slavenklus. "O nee, u zult mijn voeten niet wassen, nooit!" riep hij uit. Jezus antwoordde beslist "Als ik ze niet mag wassen, kun je niet bij mij horen" "Was me dan maar helemaal" riep de impulsieve Petrus uit. Maar dat vond Jezus niet nodig. Als je al in bad geweest bent, hoef je voor de maaltijd alleen maar je voeten te wassen.

Toen Jezus klaar was ging Hij weer zitten. "Begrijpen jullie wel wat Ik gedaan heb" vroeg hij."Jullie zeggen altijd Heer en Meester tegen mij, en terecht, want dat ben ik

ook. Als ik, jullie Heer en Meester, jullie de voeten gewassen heb, moet je ook elkaars voeten wassen “.

Hier gebeuren dus twee dingen. De discipelen krijgen de opdracht om elkaar de voeten te wassen, maar voordat ze deze opdracht kregen, moesten ze zich eerst de voeten laten wassen. Om bij Jezus te kunnen horen moet je eerst zelf gewassen worden. Die volgorde is belangrijk. Ik ben helemaal niet tegen zo'n WWJD bandje, als we maar realiseren dat we pas kunnen doen wat Jezus deed, nadat Jezus iets met ons heeft gedaan. Anders is het alleen maar een activistisch zo-goed-mogelijk-Jezus-nadoen. Jezus nadoen, zonder zelf door Hem gewassen te zijn, heeft helemaal namelijk geen waarde. Jezus laat hier met de daad van de voetwassing in één illustratie zien wat Zijn komst naar deze wereld betekent. Wat Jezus deed toen Hij naar de aarde kwam, was namelijk zijn goddelijke waardigheid opgeven om een slaaf te worden. Zo zegt Filippenzen 2 dat. Jezus, de Koning der koningen, de Schepper van het universum, werd zo klein als een mens maar kan zijn. Een baby, in een voerbak, in een beestenstal. De zoon van een arm Joods meisje, verloofd met een timmerman uit Nazareth, die nog niet zo lang geleden van plan was stiekem van z'n aanstaande bruid te scheiden. De 33 jaar die Jezus geleefd had op aarde liepen uit op een smartelijke dood aan het kruis, waarna Hij 3 dagen later weer opstond. Deze weg van vernedering, dat de Koning een slaaf werd, is onze redding geworden. Dankzij dat kruis kunnen wij gewassen worden van onze zonden. Dankzij Jezus' slavenarbeid is het voor ons weer mogelijk geworden, om bij God te horen. Jezus bracht herstel in de relatie.

Dit is precies wat Jezus uitbeelde bij de voetwassing. De Koning werd een slaaf. Net zoals de discipelen alleen maar bij Jezus konden horen als zij zich lieten wassen, zo kunnen wij ook alleen maar bij Jezus horen als we gewassen worden in het bloed van Christus. De Koning werd een slaaf, zodat wij koningszonen kunnen worden. Pas nadat de discipelen de voeten hadden laten wassen, kon Jezus hen de opdracht geven dat ook bij elkaar te doen. Zo kunnen wij ook alleen maar die WWJD vraag aan elkaar stellen nadat we eerst zelf heel bewust ons hebben laten reinigen. Jezus is eerst onze Verlosser en pas daarna kunnen we Hem volgen als onze Meester.

Dan blijft natuurlijk nog die vraag overeind staan of we daadwerkelijk elkaar de voeten moeten wassen of niet. Voeten wassen had in de tijd van de bijbel een

functie. Voor je aan tafel ging waste je je voeten. In onze tijd is dat niet meer zo. Wij liggen niet aan tafel en wij lopen meestal niet met onze blote voeten in sandalen en als we dat wel doen steken we onze voeten onder de tafel, daar heeft niemand last van. Het gaat er niet om dat wij elkaar letterlijk de voeten wassen, maar het gaat erom dat we de dingen met dezelfde bereidheid als de Here Jezus. Willen we net als Hij de minste zijn. Net zoals we in Filippenzen lezen: Laat onder u de gezindheid heersen die Christus Jezus had. WWJD heeft in de eerste plaats te maken met onze gezindheid. Niet wát je doet is bepalend, maar hoé je de dingen doet! Vanuit welke hartsgesteldheid.

We leven in een tijdperk waarin heel vaak over leiderschap gesproken wordt. Er zijn vele boeken geschreven en trainingen ontwikkeld voor geestelijke leiders. Ook in de christelijke wereld gaan mensen er prat op dat ze een leider zijn. Maar als dat leiding geven niet gebeurt vanuit een dienende houding dan heeft het geen enkele waarde. In de RK kerk werd de paus vaak een kerkvorst genoemd. Als reactie daarop worden predikanten in de protestantse kerken wel dienaar van het woord genoemd. Dan moeten ze zich natuurlijk ook niet als een paus gedragen. Een slaaf staat niet boven zijn meester. Als onze meester, de Heer Jezus een slaaf is, dan zijn z'n dienstknechten dat zeker. In de christelijke kerk mag geen onderscheid in positie zijn. We zijn allemaal slaven van dezelfde Heer. Natuurlijk is er wel verschil in bekwaamheden. God heeft zijn kinderen gaven en talenten gegeven. Het is ook waar dat de één meer in het oog springende bekwaamheden heeft dan de ander. Maar we moeten ons wel realiseren dat in de bijbel voor het woord gaven, in het grieks charismata, letterlijk 'genadegaven' staat. Alles is genade. En die gaven heb je dan ook gekregen om de ander mee te dienen. In de kerk mag het niet uitmaken of je nu de ander dient door de stoelen klaar te zetten, of door de koffie in te schenken, of door het orgel of de piano te bespelen, of dat je degene bent die een pastoraal gesprek voert, een vergadering voorziet of een preek houdt. Het maakt niet uit wat je doet, maar hoe je de dingen doet. Vanuit welke gezindheid. Het kan zijn dat je superactief bent in de kerk. Maar als je dat alleen maar doet om door de ander gezien te worden, "Kijk mij eens", dan heeft het voor God geen enkele waarde. Je mag best plezier en voldoening hebben in de dingen die je doet, maar het gaat niet om jouw eer, maar om Gods eer. En God wordt het meest geëerd als wij handelen vanuit de gezindheid van Christus. Dienstbaar, het welzijn van de ander zoeken, meewerken aan de opbouw van de gemeente.

What would Jesus do. Wat zou Jezus doen. Jezus was maar op twee dingen uit: De eer van Zijn Vader en het welzijn van de mensen. En daarvoor cijferde Hij zichzelf volledig weg. Hoe zou onze gemeente er gaan uitzien als wij allemaal ons in het vervolg door dat principe zouden laten leiden? Weet je wat er dan gebeurt? Dan gaan jongeren voorstellen om in de kerk nog eens een oude psalm bij het orgel te zingen omdat die oudere broeder of zuster dat zo mooi vindt. En dan gaan ouderen voorstellen om nog eens een stevig opwekkingslied te zingen met een drumstel erbij, want daar wordt daar beleefd die jongere zijn geloof zo intens bij. Dan tolereren we elkaar niet in de kerk maar dan beschouwen elkaar als een verrijking. We komen niet alleen naar het type diensten die ons aanspreken, maar we zijn er gewoon elke zondag. Omdat we het welzijn van de gemeente voor ogen hebben en niet onszelf. Niemand gaat meer voor z'n eigen gelijk of z'n eigen smaak, maar we vragen ons af waar God, waar Jezus blij mee zou zijn. We zouden een gemeente zijn waar leden zich beschikbaar stellen. Een gemeente waar we tijd en als het moet geld in elkaar investeren. Niemand zou willen heersen over de ander. Niemand zou dreigen "als ze dat doen dan ga ik weg", want dat is manipulatie. Dan krijgt degene met de grootste mond het voor het zeggen en dat is niet bepaald WWJD.

Verlangt u daar na? En jij verlang jij daar na? Zo gemeente zijn met elkaar. Nu ben ik realistisch genoeg om te beseffen dat de werkelijkheid hier nog ver van af staat. Maar als we dat willen verbeteren, waar moeten we dan beginnen? Bij jezelf, of bij die ander?Juist.

De wereld veranderen kunnen we niet. Ook de kerk even veranderen is een hele klus. Maar jezelf veranderen daar kun je vandaag mee beginnen. Daar kun je voor kiezen. Daar mag je om bidden.

`Heer ik kom tot U.

Neem mijn hart verander mij,
als ik U ontmoet vind ik rust bij U.

Want Heer ik heb ontdekt,
dat als ik aan Uw voeten ben,
trots en twijfel wijken
voor de kracht van Uw liefde.

Amen

December 2007

G.P. Hartkamp

Wapenveld